ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE







Рік VI Листопад 1959

Наша пошта

Дорогі Діти!

З численних Ваших листів, які приходять до „Веселки", ми знаємо, що журнал Вам подобається. Ви любите його читати й нетерпеливо дожидаєте появи кожного нового числа. Ви бажали б також, щоб „Веселка" стала більшою і кращою, щоб мала більше сторінок, більше гарних оповідань, цікавих казок, веселих віршиків, а передусім кольорових ілюстрацій. Видавництво і Редакція „Веселки" хотіли б цього самого. Одначе, щоб забезпечити „Веселці" появу та поліпшити її, треба фондів.

Тому, що передплат не вистачає на покриття коштів видання „Веселки", Видавництво змушене роздобувати фонди. З цією метою кожного року в місяці жовтні-листопаді, а також впродовж усього року ведеться кампанія за поширення „Веселки" та за збірку на її пресовий фонд. І таку збірку проголошено й цього року. У цій акції мусите взяти участь і Ви — передплатники та читачі „Веселки"! Що ви, діти, можете зробити для „Веселки"? Можете зробити дуже багато! Передусім подбайте, щоб Ваші Батьки, Учителі, Виховники передплатили для Вас „Веселку", або відновили передплату. Друге: кожний передплатник „Веселки" повинен приєднати ще хоч одного передплатника. Коли б число наших передплатників подвоїлося, тоді „Веселка" могла б виходити тільки на фонди з передплат.

Діти можуть допомогти своєму журналові ще й тим, що попросять своїх Батьків, щоб, крім передплат, вислали ще й пожертву на пресовий фонд „Веселки". Також самі від себе можуть прислати добровільний даток, чи то із своїх ощадностей, чи із спеціяльної збірки. Діти можуть подбати, щоб кожна школа, кожна молодеча організація мала в своїй бібліотеці „Веселку", зокрема гарно оправлені річники журналу.

Пам'ятайте, що своєчасними й численними передплатами та добровільними датками на пресовий фонд „Веселки" Ви не лише забезпечите дальшу появу свого улюбленого журналу, не тільки причинитеся до його розбудови, але й дасте змогу своїм ровесникам в Европі отримувати безплатно „Веселку".

Спільними силами зможемо зробити багато!

Вітаємо щиро

Видавництво й Редакція „Веселки"

Розгадаймо!

1. НАРОДНІ ЗАГАДКИ

а. У воді купався, а сухий зостався.

б. Крила має, а не літає.
Ніг не має, а не доженеш.

в. Не коваль, а з обценьками.

г. Кругла, а не місяць, біла, а не папір, з хвостиком, а не миша.

ґ. Як був малючок, ходив без пелюшок, а став старим, сто пелюшок на нім.

д. Весною одягається, зимою роздягається.

2. ЩО ЦЕ?

Я біленький, як сніжок,
Ще й солодкий, як медок,
Як лиш в воду упаду,
Зразу ж в ній я пропаду.

***

3. МЕТАГРАМИ

а. Старшим людям я в пригоді —
Помічниця у поході.
З „о" ти можеш, не перечу,
Поскладать на мене речі.

б. Як інструмент мене ти знаєш
В майстерній столярській руці, —
Та тільки „д" на „б" зміняєш —
В мені потонеш, як в ріці.

***

4. ШАРАДА

Два перші мої склади
У нотах пошукай,
Як слово хочеш мати, —
Ще вигуку додай.
Ну от і вийшло слово,
Не слово — ціла гра,
Над нею біля столу
Схилилась дітвора.

***

ПОВІДОМЛЕННЯ В СПРАВІ КОНКУРСУ: Тому, що тільки незначна кількість читачів прислала розгадки з вакаційних чисел „Веселки", конкурс і льосування нагород за правильні розв'язки загадок з чисел „Веселки" за липень, серпень і вересень проголосимо спільно з конкурсом і льосуванням нагород за розгадки з чисел за жовтень, листопад і грудень ц. р. Цей конкурс відбудеться в половині січня, а вислід його буде проголошений у числі „Веселки" за лютий 1960 року. Тоді також вмістимо розгадки загадок з чисел „Веселки" за липень, серпень і вересень. Останній реченець надіслання розгадок — 10 січня 1960 року.



з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: "SVOBODA" — "Veselka", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріяли. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи Е. Козака. Розділові заставки М. Бутовича, Е. Козака, П. Холодного.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.
Subscription $ 4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
І. Кейван — Гетьман Іван Мазепа



Роман Завадович

ДУХ ВОЛІ

Погасло сонечко бліде,
І діти кинули забаву —
В кімнату мама їх веде
Вивчати вірша про Полтаву.

І перед їх очима вмить,
Мов грім, завзятий бій гримить,
І з бойовища устає
Могутня тінь . . . О, хто це є?

— То Волі Дух! Безсмертний він!
Від куль, від шаблі він не гине!
Колись підійме із руїн
Невільний нарід України.



Шумить вітрами листопад,
Останнє листя ронять віти,
Читає про минуле Гнат,
І слухають уважно діти.

І перед ними Львів як стій
Стає у мрії золотій,
Такий, як був у славний день
Надії, волі та пісень.

О, хто то, хто за шість століть
Збудив його зі сну на мить?
— То Волі Дух, Герой степів,
Пройшов повз рідний княжий Львів.

Незламний він! Безсмертний він!
Від бомб, від танків він не гине!
Колись розбудить, наче дзвін,
Священну Волю України!



Микола Щербак

ЛИСТОПАД

В ті дні, коли поникле віття
Схиляв до долу тихий сад,
Війнув у вічі лихоліттю,
Неначе буря, Листопад.

А в світлий ранок війська лави,
Мов стрепенули княжий Львів,
І прапор рідної Держави
Блакитно-соняшно зацвів.

Диміла, наче ватра, осінь,
Земля ряснілa, ніби сад . . .
Той стяг в серцях цвіте і досі
І з шумом віє Листопад.



Григорій Афнер

ОДЧАЙДУШНИЙ ДМИТРИК

Смеркло. Надворі трохи морозило. Місяць заховався за темні хмари.

У селі Щербанівці була повна тиша. Навіть пси, що іноді вечорами люблять перегавкуватися, і ті чомусь мовчали. Тільки від залізничої станції Рава Руська* час від часу доносився гудок поїзду.

В хаті господаря Павла Піддубного за столом сидів командант третьої піхотної сотні і важку думу думав. Із звідомлень останніх розвідників виявилося, що ворожі відділи намагаються просунутися поміж третьою і четвертою сотнями. Четверта сотня була в селі Заволоках, за шість кілометрів від Щербанівки.

Господар хати недавно вернувся з італійського полону. Він слідкував за розмовою команданта сотні з розвідниками і подавав свої поради. Дмитрик, старший господарів синок, що мав десять років, сидів коло печі й уважно до всього прислухався. Із розмови команданта сотні з батьком та розвідниками він довідався, що четверту сотню конче треба сьогодні попередити про небезпеку. Сотенні розвідники або блудили і не могли дійти до села Заволок, або натрапляли на ворожі стежі й мусіли вертатися назад.

Дмитрик глибоко замислився. Він навіть не чув, як мати сказала йому, щоб лягав спати.

Дмитрик поволі підвівся, узув чоботи, одягнув кожушок, шапку і вийшов надвір. Мати бачила, як хлопець вийшов, але подумала, що він зараз вернеться.

Минуло хвилин десять, п'ятнадцять, але Дмитрик не вертався.

Мати занепокоїлась.

— Павле, — звернулася вона до господаря хати, — вийди та подивися, що Дмитрик робить надворі.

— А ти хіба не знаєш? Напевно пішов до стайні, до коника.

Не дочекавшись сина, мати сама пішла до стайні, щоб забрати його до хати. Але там Дмитрика не знайшла. У хаті всі занепокоїлися. Батько, старшина і кілька стрільців пішли по сусідних хатах, розшукували по всьому селу, але даремно.

Нарешті господар звернувся до команданта сотні:

— Пане поручнику, прошу дати мені кілька стрільців, я піду з ними до Заволок. Мені щось на думку впало, бо від Дмитрика всього можна сподіватися.

За кілька хвилин господар, старшина і дванадцять вояків ішли повільно в напрямку Заволок. Майже на півдорозі між Щербанівкою і Заволоками була невеличка балка, де росло кілька старих дерев — улюблене місце щербанівських хлопців. Тут під деревом знайшли Дмитрика, який преспокійно спав. В притиснених до грудей руках він тримав невеличкий папірець. На ньому було написано:

„Дякую за повідомлення. Відповідних заходів ужито. Посилаю звідомлення до штабу куреня. Командант четвертої сотні — поручник Березовський."

Отак одчайдушний Дмитрик, не сказавши вдома нікому ані слова, попередив четверту сотню про велику небезпеку, яку готували для неї ворожі відділи.

Від військового начальства Дмитрик одержав нагороду.

---

* Це оповідання з часів українсько-польської війни на західньо-українських землях у 1918 р. Рава Руська — місто в Галичині.

Леонид Полтава



Ілюстрації М. Дмитренка

Минуло кілька днів після Полтавського бою влітку 1709 року. Під прикриттям ночі поранений шведський вояк, на прізвище Гансен, ішов навмання, шукаючи порятунку: московські солдати люто переслідували запорожців і шведів. Вночі він відбився від своєї групи і заблудив. А поранене плече нестерпно пекло.

Так ішов він з добру годину. Почало світати. Вояк побачив перед собою досить широку річку, приховану прибережними кущами. Це була Ворскло. Збираючи всі сили, поспішив він туди. Тільки напився і обмив та туго перев'язав рану, як почув плескіт води. Не знав, чи то риба плеснула, чи може весло? Лівою рукою вихопив пістоля, подарованого якимсь чубатим запорожцем з війська гетьмана Мазепи. Причаївся, та лише на мить: просто до нього плив малий човник, а з чов-

ника зляканими очима дивився білявий хлопчина років десяти, у вишитій сорочечці і солом'яному брилику.

Треба сказати, що Павлик припливав сюди вже не раз і не два, бо саме тут добре клювала риба. Тут Ворскло-річка тече широко, є де поплавати. Раніше Павлик припливав сюди із своїм батьком. Але батько пішов із запорожцями і ще не повернувся, ще боронив Україну.

Шведський вояк сховав пістоля і стояв, не знаючи, що робити. Хлопчиків переляк швидко минув. Павлик ударив веслом по воді, і за хвилину підплив до берега. Хлопчик зрозумів, що перед ним — вояк шведської армії, бо мав голубуватий мундир і позолочену відзнаку.

— Сідайте, пане, якщо хочете на той бік, — сказав Павлик.

— Ґуд дооґ!* — сказав шведський вояк.

— Сідайте в човен! — повторив хлопчик.

У цей час вони почули постріли: ген-ген, ще далеко, летіли кілька вершників. Швед пригнувся, пильно вдивився і сказав сам до себе, знову беручись за пістоля: „Рускі".

Це слово Павлик добре зрозумів! На тих конях наближалася страшна небезпека! Швидко сів швед у човника, і Павлик повеслував на другий берег, де стояв їхній хутір. Московські розвідники, мабуть, помітили вояка в голубуватім мундирі, бо круто завернули коней і вже летіли просто сюди. Треба було хутчіше рятуватися. А тут весло мало не випало із Павликових рук: аж тепер він помітив, що праве плече у вояка червоніло від крови. Швед кивнув головою до зляканого козацького хлопчика, мовляв, не бійся, це нічого, тільки швидше греби! І ніколи ще так швидко не веслував Павлик! За хвилину вони вже були на другому березі, в кущах. Знову долетів звук пострілу. Втікачі не знали, чи то стріляють по них, чи навмання?

Швед стягнув із себе військовий мундир, заховавши золоту відзнаку в кишеню, зламав з куща кілька галузок і, кинувши їх у човен, накрив зверху мундиром. Павлик не розумів, що він робить. Але коли швед штовхнув човна на середину річки, і той швидко поплив униз за водою, — хлопчик аж посміхнувся: він зрозумів, що швед піддурює москалів, відвертає їх увагу — нехай женуться за човном...

Тепер прийшла черга на Павлика. Хлопчик знав ці місця чудово, бо тут і виріс. Пригинаючись і підтримуючи пораненого вояка, повів він його між кущами. Так вони добрались до долинки, а долинкою непомітно прослизнули до хутора. Вони виразно чули, як стукіт кінських копит віддалився, покотився вниз, за течією річки; потім кілька разів бабахнули постріли, і нарешті клекіт копит московських коней затих: напевно москалі побігли до човна...

Зляканo зойкнула Павликова мати, коли побачила на порозі високого чоловіка у спідній сорочці, заплямленій кров'ю.

— Мамо! Дайте передягтися! Це швед, він був з козаками!..

— Пардон... Пардон... — швидко говорив швед спраглими устами і пильно дивився на жінку. Він спробував посміхнутись, але зблід і важко сів на лаву.

Мати кинулася до скрині. Коли вона повернулася із білим полотняним одягом, Павлик уже допомагав шведові скинути важкі підковані вояцькі чоботи. Рану промили і забинтували. Не минуло багато часу, як шведський вояк, напившись молока, вже лежав у ліжку; його одяг відніс Павлик за хату, приховав. Але пістоля взяв швед до себе, під ліжко. Аж тепер всі трохи опам'яталися. Павлик нашвидку про все розповів матусі. Вона не сердилась, навпаки, погладила сина по голівці. Це помітив шведський вояк, подивився на обох блакитними очима і посміхнувся. Він хотів би кудись сховатися, може йти далі, але сил уже не мав, забагато втратив крови.

Павлик підійшов до врятованого, підніс йому ще молока. Вояк подякував, не хотів більше пити. Очі його злипалися від утоми. Раптом він підвівся і жестом показав, що таки хоче йти геть. Мати зрозуміла, що він боїться накликати сюди московського лиха. Та вирішила зберегти людину, що буде те й буде.

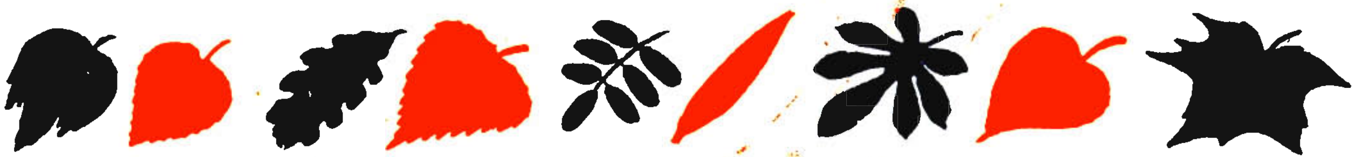
— Ні, ні! — сказала вона, показуючи рукою. — Там — рускі! Не йдіть! Лежіть, спіть. Наче ви хворий.

Нічого швед не зрозумів, але збагнув, що до нього ставляться, як до друга.

От тільки оті рускі були вже не десь там, а таки зовсім близько біля хутора. Побачивши, що шведський вояк їх піддурив, що в човні був тільки його мундир, — москалі кинулися розшукувати втікача: сам цар платив їм за кожного забитого запорізького козака і шведа! Мали наказ добивати навіть поранених...

Як тільки в хаті помітили непроханих гостей, які прожогом на конях заїхали на подвір'я, Павлик відразу ж підбіг до ліжка і сів так, як сидять біля хворого. Матуся також устигла покласти воякові на чоло мокрий рушник,

Двоє москалів залишилися на подвір'ї при



коням, а двоє ввійшли в хату. Нічого не кажучи, вони оглянули світлицю, потім один приставив рушницю до столу, взяв у руки глечик з молоком і надпив. Не випускаючи з рук глечика, він підійшов до ліжка:

— Він хворий? — сказав він до другого.

— Тихо, тихо ... не будіть його, спить — дуже, дуже хворий ... — прошепотіла мати. — Це мій муж, хворий дуже ...

— А шведів не бачила? — спитав москаль, розчарований тим, що шведа тут не було.

— Ні, ні, тихо, прошу вас ... — відповіла матуся.

— Це мій батько, — сказав Павлик і підвівся потихеньку з ліжка.

Московський драгун, щоб перевірити, чи це справді лежить хворий, торкнувся шведового чола рукою — воно було гаряче. Переконавшись, що це хворий батько Павлика, драгун кивнув іншому, і вони мовчки вийшли. Той другий поніс і глечика; крізь вікно було видко, як він передав його старшому, який випив решту молока і кинув глечик у бур'ян. Драгуни заглянули ще в клуню, а потім сіли на коней і зникли.

— Поїхали! — радісно скрикнув Павлик. Тоді шведський вояк Гансен підвівся з ліжка і з сльозами в очах поцілував Павлика.

***

Сталося так, що Павликів батько вже ніколи не повернувся з Полтавського бою. Але доля послала дитині іншого батька: ним став працьовитий і спокійний шведський вояк Гансен. Чимало років минуло з того часу; названий батько полюбив Україну і її нарід, а понад усе — свою родину. Він уже добре говорив по-українському, і дружину й сина навчив кілька слів по-шведському.



— Тепер ти знаєш, сину, що таке „гуд доог"? — питав, бувало, посміхаючись.

— Це значить „добрий день"! — відповів Павлик. — А тоді я не знав!

Коли Павлик підріс, названий батько подарував йому свого пістоля і сказав:

— Прибережи, сину, бо Полтавський бій за Україну ще не скінчився.

---

* Добрий день, — по-шведському

Володимир Мацьків

СОЛОДКА ПРОГУЛЯНКА

Спогад про цукроварню в Україні

Гарного осіннього дня наша кляса пішла оглядати цукроварню. Цукроварня знаходилась на відстані кількох кілометрів від Тернополя, недалеко села Велика Березовиця.

Широкі лани врожайного подільського чорнозему родять буйно не лише збіжжя, але й різного роду промислові рослини, як льон, коноплі, з яких роблять полотно, линви та витискають олію, соняшник і ріпак, гірчицю, а головно цукрові буряки. Подільські буряки мають у собі багато цукру.

Був початок жовтня. Іти було приємно. На полях зеленіли молоді засіви озимого жита та пшениці. Селяни копали картоплю, буряки та рубали капусту. Ліс жовтів і червонів здалека всіма відтінками золота. На сіножатях паслися корови, а хлопці-пастушки сиділи коло вогню та пекли картоплю.

Ми пройшли останній горбок, і перед нами з'явилася фабрика. Директор школи пояснив, що велика будівля серед широкого майдану — то цукроварня, а в інших менших будинках приміщується управа цукроварні і живуть працівники. Все було обведене залізною огорожею.

Директор зайшов до будинку управи, і за хвилину вийшов з інженером, що мав бути нашим провідником. Інженер сказав:

— Оглянемо виробництво цукру в такому порядку, як іде праця. Отже, почнімо від брами, якою привозять буряки.

Ми підійшли до одної з двох брам. Саме тоді над'їхало кілька возів, навантажених буряками. Кожний віз заїздив на якусь плятформу.

— Це — вага! — пояснив провідник. — Тут важать буряки враз із возом. Вивантаживши буряки, важать воза вдруге на іншій вазі, при ви-

їзній брамі. Тягар порожнього воза віднімають від тягару навантаженого, і так дізнаються, скільки важать самі буряки, за які їх власник дістає заплату.

Ми перейшли на місце, де вивантажували буряки. Це була широка площа, перерізана посередині мурованим рівчаком, яким бистро пропливала вода. Вози проїжджали мимо рівчака і вкидали в нього буряки. Буряки були білі, не такі, як у нас на городі.

Вода несла буряки до фабрики. За рівчаком проходив залізничний шлях, на якому стояло кілька вагонів, повних буряків. Робітники скидали їх на купи і злегка прикривали землею. Це був запас на пізніше.

Дуже цікаво, як з тих буряків роблять цукор!

— Вода, що пливе рівчаком, заносить буряки до фабрики, — пояснив інженер. — По дорозі вони труться один об одного, перевертаються і таким способом миються.

Ідучи понад рівчаком, ми бачили, як буряки справді перевертались і мились, а далі падали в глибокий отвір у стіні фабрики. Ми увійшли в будинок фабрики, якраз там, де з'являлися буряки. Тут брудної води з рівчака вже не було, а буряки опинились у великому збірнику. Чиста протічна вода мила їх ще раз. З цього збірника буряки мандрували догори при допомозі штудерного приладу, що забирав їх сам без допомоги людей.

— Ходімо й ми догори, поглянемо, що там з ними діється, — сказав інженер.

Ми пішли за ним сходами вгору і побачили, як буряки падали в велику металеву скриню.

— Тут робимо з них „краянку", — сказав інженер і вказав рукою на протилежну стіну скрині. З неї, наче сірники, сипалася біла січка на похилу ринву, що проходила до суміжного приміщення. Посічені буряки були подібні до тих, що їх наші матері краяли на борщ, лише були білі.

— Який у них смак? — запитав Ромко.

— Можна покуштувати! — дозволив провідник.

Буряки були досить солодкі, але не такі, як цукор.

Ми вступили в велику кімнату, де було багато різного розміру кітлів, і зараз запримітили, що покраяні буряки сипалися до одного з менших кітлів.

— Ось тут відсолоджуються буряки, — пояснив інженер. — Дивіться добре!

Коли котел був повний, робітник пересунув ручку, і краянка посипалася в суміжний порожній котел. Робітник закрив повний котел і прикрутив гайки на покришці. Опісля знов повернув якусь ручку, а сам пішов до іншого кітла, де вже теж було повно краянки.

— Бачите, в наш котел впущено гарячу пару, що забере цукор з краянки. При цьому пара обернеться в воду і разом з цукром, що в ній розчинився, вийде з кітла.

По кількох хвилинах робітник підійшов до нашого кітла і почав пересувати ручки та крутити коліщата. Котел відкрився з долішнього боку, і краянка посипалась у широке корито.

— З краянки, — сказав інженер, — цукор уже відділено, і вона тепер зветься „висолодками". Це дуже добрий корм для худоби.

Таких кітлів, де відділявся цукор, було декілька. Вони стояли один коло одного.

Все добре оглянувши, ми пішли слідом за інженером туди, де стояли великі скрині.

— Це — фільтри. Сюди приходить рурами вода, що забрала цукор з краянки. Крім цукру, вона має ще трохи бруду, що його годі було відділити від буряків. У фільтрах цей бруд усувається, а чиста рідина пливе рурами до варників, отих високих кітлів, що стоять збоку. Коли такий варник наповнюється рідиною, тоді гаряча пара огріває його, і рідина починає кипіти. Вода випаровує, а цукор залишається у вигляді грубих зерен піску. Подивіться в це віконце.

Ми почали заглядати в мале скляне віконце в стіні кітла. Там усе перевертало
ся й кипіло, заливаючи віконце зсередини. Часом на шибці з'являлися й зникали зернята цукру.

Інженер продовжував пояснювати:

— По вивaренні цукор переходить до іншої машини, яка відділяє його від решти густої рідини. Звуть її мелясою. Однак цукор, що постав таким чином, має ще жовто-бронзовий колір і не такий смак, як треба. Його слід ще перечистити та вибілити. Лише тоді матимемо готовий продукт.

Опісля ми перейшли до окремого приміщення, де стояв довгий стіл, по якому сунулася стрічка конвеєра. На стрічці пересувався валок білого цукру. По дорозі цей валок потрапляв на сито, що відсівало чистий цукор. Готовий продукт мандрував до складу, де його пакували та відвозили до крамниць. На ситі залишались брили цукру, для яких була визначена окрема дорога.

— От бачите, як з буряка робиться солодкий цукор. З нього роблять цукорки, його додають до шоколяди, печива, тортів . . . Ним засолоджують каву, чай, какао, різні напої та страви. А щоб ви не забули, що були в цукроварні, візьміть собі по грудці цукру, — закінчив інженер.

Ми подякували інженерові, розпрощалися з ним і вийшли з цукроварні трохи мудріші, ніж були тому годину.

То була дуже мила й солодка прогулянка.

Ніна Бурик

Ілюстрації *Е. Козака*



ПРОЩАННЯ ОСЕНИ З ЛІСОМ

Сценка для дитячих садків

Дійові особи: Осінь, Дощик, Вітер, Вивірка, Зайчик, Ведмідь, Квіти, Гриби, Метелики, Птахи — хлопчики й дівчатка, відповідно одягнені.

Галява в лісі, з усіх боків напівголі дерева. На землі багато сухого листя. По середині галяви на підвищенні стоїть Осінь у вінку з жовтого листя, у довгому жовтому плащі з зеленим узором. Навкруги неї Вітер, Дощик, Зайчик і Вивірка.

Осінь:

З лісом я оце прощаюсь,
Ці країни залишаю.

Вітер:

Вірить твердо ввесь наш ліс,
Що зустрінемось колись . . .
Ми тебе прощаєм радо!
Починаємо параду!

Дощик виходить наперед і дає знак прапорцем. На сцену зліва виходять рівними рядами Птахи. Проходячи перед Осінню, вони співають:

Скоро в полі замерзнуть струмки,
Побіліють у лісі гілки,
Гей, збираймось скоріше, пташки,
Не для нас ці привітні садки.

Перейшовши повз Осінь, стають рядочком на правій стороні сцени. Зразу за ними маршують Квіти.

Квіти *(співають):*

Ми цвіли на зелених полях,
На галявах, на межах в степах,
Мали люди медок з нас і пах,
Все нас радо гостили в хатах.

Стають поруч із Птахами. На сцену, взявшись за руки, виходять Метелики і стають колом.

Метелики *(танцюють і співають):*

Ми метелики гарненькі,
Крильця маємо легенькі,
Ціле літо не дармуєм,
Не сумуєм, а танцюєм.
Осене, ти не спішися,
З нами трішки ще лишися . . .

Осінь:

Ні, не можу вже лишатись,
У дорогу час рушати . . .
Наближається зима —
Місця тут мені нема . . .

Сумно схиливши голівку, Метелики стають поруч із Квітами. На сцену стрункими рядами виходять малі й великі Гриби, з невеличкими рушницями на раменах.

Гриби:

Ми ідем рядами:
Раз-два-три . . .
Всі співають з нами:
Раз-два-три . . .
Гей, не зівай,
Ногу тримай,
Наше військо охоронить
Рідний край!





Гриби також залишаються на сцені, ставши коло Осени. Коли вони закінчують свою пісню, з натовпу виходить Зайчик і передає Осені свої подарунки: велику жовту моркву і качан капусти.

Зайчик:

Ось тобі дарунки,
Добрі всі для шлунку,
У торбинку їх сховай
І про нас не забувай!..

Осінь приймає від Зайчика дарунки і складає в торбинку. З гурту виходить Вивірка і подає Осені мішечок горішків.

Вивірка:

Ось горішки тут, візьми
І до лісу знов прийди!
Я сама їх назбирала —
Бо на зиму їх складала.

Осінь бере торбинку, дякує, хоче йти. Раптом із-за дерев виходить Ведмідь з великим барилом меду на плечах.

Осінь:

Що несеш мені, Бурмило?

Ведмідь:

Меду, тіточко, барило!
Хоч воно й маленьке,
Дуже солоденьке!..

Осінь радо бере барило, передає Вітрові, потім повертається до Грибів, Квітів, Птахів, Метеликів.

Осінь:

Чи готові ви рушати?

Всі:

Так, вже треба поспішати.

Загальний танок. Усі, взявшись за руки, танцюють і співають навкруги Осени.

Всі:

Нумо, станьмо у рядочок,
Разом, друзі, у таночок,
Щоб та Осінь знов прийшла,
Знов нам радість принесла,
Нивам гарний урожай,
Щоб зрадів наш милий край!

Осінь:

Ну, шикуйтеся у лави!
Вирушаймо!..
Слава! Слава!

Осінь сходить зі сцени і йде до виходу. За нею рядами Птахи, Гриби, Метелики і Квіти. На сцені стоять Ведмідь, Вивірка та Зайчик і махають їм услід хусточками. Коли похід покидає залю, Зайчик кричить: — Усім щасливої дороги! — *Ті, що відходять, обертаються і руками посилають прощальний привіт постійним мешканцям лісу. Кілька хвилин Ведмідь, Вивірка й Зайчик стоять мовчки.*

Гуде холодний Вітер. Ведмідь підіймає ковнір на кожусі. Зайчик тре лапки від холоду.

Ведмідь:

Ну, піду я до барлогу,
Відпочину, слава Богу,
Цілу зиму буду спати.

Всі:

Будемо весни чекати!



М. Погідний

ПРИГОДИ КОТИКА МУРЧИКА

Ілюстрації П. Холодного

12. КОТИК І ЛИСИЧКА

Поява Мурчика в лісі вже не була таємницею. Зайчик-стрибунчик розказав про нього всім звірятам, а пустунка білка — пташкам. Довідалася про Мурчика й лисичка-сестричка. Вона якраз паювала курочку між своїми діточками, коли білка, сидячи на дереві, розповіла про котика.



Лисичка дуже зацікавилися цією вісткою. Попоївши свіжої курятини, вона вибралась у дорогу, щоб знайти Мурчика. Йшла тихенько, обережно, щоб нікого не наполохати, і так крадьки підійшла до лісової дороги. Тоді побачила Мурчика, який стрибав у траві за кониками. Це їй дуже сподобалося, вона облизалась і подумала: „Матиму смачну вечерю. Їсти курей набридло!"

Підійшла ближче і промовила солоденьким голосом:

—Добридень, відважний гостю! Вітаю тебе в нашому лісовому царстві в імені всіх звірів. Нам дуже приємно привітати розумного звіра, що відмовився від людської ласки і прийшов до нас. Я рада з тобою подружити!

Почувши таку приємну мову, Мурчик дуже зрадів.

— Вітаю тебе, приятелько! — відповів він. — Я щасливий почути від тебе щире слово. Це вперше маю честь говорити з мешканкою лісу. Не розумію, чому досі всі втікали від мене. Я ж не людина, якої треба боятися!

Лисичка з великою увагою вислухала ці слова, привітливо усміхнулась і промовила:

— Не дивуйся, гостю! Діти лісу дуже боязливі, бо не одне з них за надмірне довір'я до чужинців заплатило своїм життям. Але вони переконались, що ти нікому кривди не робиш. Отож, на знак дружби, подай мені свою лапку! Я поведу тебе до своїх друзів, і ти напевно будеш радий, що попав у наше товариство!

Котик Мурчик повірив облесним словам лисички і підійшов, щоб подати їй лапку. Аж раптом лисичка мов не та стала: очі в неї засвітились, зуби вишкірились, і вона люто кинулася на котика. Але Мурчик не дав себе заскочити. Він дряпнув лисичку по носі, бризнув слиною і люто заворкотів. Лисичка від несподіваного удару заскімлила і розгубилася. Це використав Мурчик і миттю видряпався на дерево.

Лисичці стало дуже соромно. Вона підібгала свого пухнастого хвоста і кинулася втікати. Добре, що ніхто з лісових звірів не бачив її невдачі, а то мали б про що говорити! Ніде правди діти, в лісі недолюбляли лисичку, бо всі знали її хитрість і жорстокість.

Тим часом схвильований Мурчик сидів на дереві. На серці йому було дуже важко. Перед його очима стояв Славчик, мов живий, і, здавалося, кликав його: миць-миць-миць! Як любив котик цей голосок! Ах, яке було б щастя, якби можна було вернутися до Славчика і знову зажити радісним, безтурботним життям! Він уже напевно не робив би жадної шкоди!..

Всяко думав Мурчик, але з дерева не злізав. Сидів сумний, лапками втирав заплакані очі і прислухався до шуму дерев. Тішила його лише думка, що урятувався від лукавої лисички.

13. ОСІННЯ БУРЯ

По неприємній пригоді з лисичкою Мурчик був обережніший і не шукав знайомства серед мешканців лісу. Блукав дні й ночі без мети. Котяче

серце огорнула безмірна туга за людською хатою, за людськими пестощами. Він би радо вернувся до Славчика, але як знайти дорогу? Його привезено сюди в темному мішку.

Одного разу небо потемніло, сонце сховалося за густі хмари і загуркотів грім. За хвилину небом пробігла довга вогниста стрічка, і линув рясний дощ. Мурчик забіг був у якусь нору, але назустріч йому щось так люто гаркнуло, що він миттю обернувся й кинувся, як опарений, навмання.

Дощ люто сік його сріблистими батогами. Ніде було котикові сховатись. Його вигляд був жалюгідний: він промок до останньої волосинки, шерсть поприлипала до тіла. Грім гуркотів раз-у-раз, і недалеко Мурчика загорілося дерево. Він вибіг на дорогу, але тут було ще гірше: кругом хлюпотіло, розливалося, ніде було ступити. Хочне-хоч Мурчик завернув у ліс і, заливаючись гіркими сльозами, сховався під кущем.

Бідолашний Мурчик знову пригадав собі Славчика та його хату, де він грався м'ячиком і ловив мишок. Пригадав і свої провини, за які прийшлося важко покутувати. Все стало йому перед очима: задушене ним курчатко, пан Трусинський з перекушеним горлом, комора, де накоїв він стільки шкоди, розбите вікно і перекинуті горщики з молоком та сметаною. Багацько поганого пригадувалось йому, а похвалитись не було чим... А наприкінці — отой нікчемний мішок! Яка зневага: його вивезли, як шкідника, дармоїда, і викинули серед лісу...

Тим часом буря втихла, хмари розійшлися і на небо виплив золотий кружок сонця. Мурчик повеселішав, почув себе бадьоріше, і тоді з'явилося в нього тверде рішення:



— Що б там не було, вернуся до Славчика! Вже не робитиму збитків і не шкодитиму в його хаті. Подбаю, щоб на мене більше не сердились. Хіба ж це так важко стати добрим котиком?

Залишивши кущ, Мурчик здався на свій котячий розум і пустився бігти полями, стернями, ораниною... Якась таємна сила керувала ним, і він, піддавшись їй слухняно, біг, скільки мав сил. Біг незнайомими дорогами, стежками, межами. Біг, спочивав і знову біг, щоб якнайскорше побачити свого доброго Славчика...

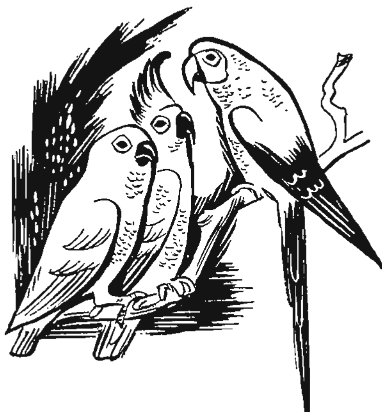
(Закінчення буде)

„ТА ЦИТЬ!"

В нас хатина невеличка,
Але місце є усім:
Нам, татусеві, матусі
І папугам голубим.

І живеться веселенько
Всім, хто в хаті цій живе:
Хто працює, а хто варить,
Хто до школи вранці йде.

І папуги мають діло:
Вранці криком будять нас,
Хоч не хочеш, — з ліжка скочиш,
Бо до школи, значить, час.



Тільки Галя починає
„Ой" чи „ай" — папуги: „Цить!"
Галя злякано погляне
І відразу замовчить.

Поки снідаєм, папуги
Розглядають нас, мовчать,
Тільки ж вийдемо за двері,
Рвуться з клітки і кричать.

Ми їх хочемо навчити
Цілий віршик говорить,
А вони одно завчили
З того віршика: „Та цить!"

І тепер минулась воля
Нашій Галочці малій:
Ані плакать, ні кричати
Не дають папуги їй.

К. Перелісна

Т. Білецька

ЧОБОТАРИКОВА ЯЛИНКА

Ілюстрація А. Климка

З провулка вибігла невелика синьоока дівчинка, пристала, зиркнула раз і другий поза себе в провулок і,втиснувши рученята в кишені старого плащика, почала чекати.

Смеркалося. Тут і там появилися вже вечірні світла. Над крамницею з квітами одна по одній розцвітали великі світляні рожі; над крамницею з хутрами раз-у-раз перебігала червона світляна лисиця; ще далі, на височезному будинку, з величезної зеленої світляної пляшки лилось струмком у підставлену чарку золотисте світляне вино. У цей і той бік вулиці гналися сотні авт. Поміж ними, мов жуки поміж мурашками, пересувались великі зелено-жовті автобуси.

Маленька дівчинка стояла тихенько під стіною будинку й цікаво розглядалася довкола. Якась стара жінка, вгинаючись під тягарем покупок, поставила свої торби на хіднику й повернулась до дівчинки.

— Як тебе звати, серденько?

Дівчинка глянула на неї й мовчки відступила.

— Що робить твоя мама? — добродушно допитувалась бабуся.

Притулившись до стіни, дівчинка безрадно дивилась на неї.

Бабуся, ображена, підняла свої торби.

— Що за чудне дівча! — пожалілася прохожій жінці.

— Вона, мабуть, з новоприбулих . . . Вона вас не розуміє, — сказала жінка. — Яка твоя мова? — спитала, повертаючись до дівчинки.

Дівчинка глянула на неї і враз, відірвавшись від стіни, побігла. З провулка саме тоді вийшла вбого зодягнена жінка.

— Галинко! — кликнула, неспокійно розглядаючись довкола.

— Я тут, мамо, — відповіла дівчинка, підбігла до матері і всунула свою ручку в материну долоню.

— Ходімо туди, Галинко, — сказала, показуючи направо. — Казали мені, що десь тут недалеко має бути пекарня, де можна дістати житнього хліба.

Але ледве дівчинка ступила кілька кроків, її увагу притягнуло вікно крамниці.

— Мамо, гляньте! . . — сказала, тягнучи матір за руку.

За вікном, посеред безлічі коробок з миляним порошком, нафталіною, воском до підлоги та іншим крамом, стояла велика лялька, зовсім як хлопець, у блискучому червоному однострої і в круглій червоній шапочці з чорним ляковим поясом. В одній руці тримала вона черевика, а у



другій щітку і рівномірним рухом водила щіткою по черевику. На повнім личку грала весела задиркувата усмішка.

— Ра . . . Рап — со, — прочитала Галинка золотий напис на зеленій стрічці, що оперізувала чоботомаза. — Рапсо, — повторила. — Чи так, мамо?

— Так, Галинко, але по-англійськи це читається „Пан-ко".

— Панько! — зраділа Галинка. — Пам'таєте, мамо — на нашім кораблі також був хлопчик, що звався Панько. Він так добре танцював козачка!

Мати усміхнулась, згадавши чорноокого кучерявого хлопчину, що був улюбленцем подорожніх і корабельної обслуги.

— „Пан-ко", — повторила вона ще раз з притиском. — Це не ім'я, Галинко. „Панко" — це назва підприємства, що виробляє пасту до черевиків. Глянь ось на ці круглі зелені та помаранчові коробочки у вікні!

Дівчинка, нахилившись, намагалася відчитати написи на коробках.

— Ходім уже! — нетерпеливилась мати.

В ту хвилину яскраве електричне світло залило ціле вікно, і Галинка знову повернулась до хлопця-ляльки.

— Ще трохи ... Мамо, а що він робить уночі?

— Нічого ... Крамар вимикає струм, і хлопець, ось так, стоїть собі.

Дівчинка глянула поза себе на кипучу, рухливу вулицю.

— Мамо ... — почала й замовкла, бо враз довкола неї весело закружляли білі пушинки.

— Сніг! — радісно закричала, задираючи вгору головку.

— Справді, сніг, — повторила мати, любуючись танком сніжинок. — Що ж, зима вже недалеко ... Але ходім, Галинко, — додала. — Стільки роботи ще на нас чекає ... Розв'язати клунки, добути постіль, посуд ... Господар обіцяв привезти ще друге ліжко і шафку на посуд. Сьогодні ночуватимемо вже у своєму мешканні.

Підставляючи личко під лоскотання сніжинок, Галина відвернулась від вікна. Враз щось собі пригадала, крутнула головкою і весело гукнула в сторону крамниці:

— Добраніч, Паньку!

***

Кожного пополудня, вертаючись із школи, Галинка приставала на хвилину біля крамниці з домашнім крамом.

— Як ся маєш, Паньку! — вітала весело малого чоботомаза, і дивилась, як він рівномірним рухом водив щіткою по черевику.

Раз якось стала підспівувати:

— Чистить, чистить черевички чоботарик невеличкий ...

Повторювала вже, мабуть, утретє цю придуману нею пісеньку, коли враз крамар, що саме обслуговував якогось покупця, сягнув рукою на вікно і взяв мазак та коробочку пасти до черевиків.

Галинка затупцювала на хіднику і весело заспівала:

— Має пасту і мазак ... Має пасту і мазак, чистить швидко, швидко так! Має пасту ...

З крамниці вийшов покупець, і вона, мов наполохана пташка, пурхнула в провулок. Там уже на весь голос заспівала:

Чистить, чистить черевички
Чоботарик невеличкий.
Має пасту і мазак,
Чистить швидко, швидко так!
Має пасту і мазак,
Чистить швидко, швидко так!

Одної ночі випав несподівано великий сніг, і на ранок усе місто вкрилося грубим білим покривалом. Снігові плуги не встигали прочищати вулиць, авта застрягали в кучугурах, юрби людей вичікували на запізнені автобуси — але діти раділи.

Вертаючись із школи, Галинка добрела снігом до самого вікна крамниці.

— Ти не бачиш, Паньку? — спитала трохи задихана. — Там хлопці ліплять снігову бабу ... А ти тут стоїш і чистиш черевика від ранку до вечора. Бідний ти, Паньку!

І Галинка вийняла з рота рожевий, вже трохи обсмоктаний цукорок та й приліпила його до брудної шиби.

— Це тобі, Паньку! — крикнула і, вискочивши із снігу на протоптану стежку, побігла.

Сніг довго не лежав, але всі знали, що золоті осінні дні не вернуться, що вже надходить зима...

Одного пополудня, як звичайно, Галинка пристала біля крамниці і, підтримуючи коліном торбину з книжками, почала в ній щось шукати.

— Почекай, Паньку! Ось я тобі покажу! Бачиш, — сказала, розхиляючи листки зшитка, — ялинка ... О, свічечки, скляні кулі, — тикала пальчиком у кольорові малюнки, — а тут зайчик з шоколяди, трубка ... О, у нас, у таборі завжди на Різдво була ялинка, але така собі... для всіх... А цього року мама для мене купить ялинку. От побачиш! Мама обіцяли ... І новий плащик на свята. Ось такий! — і, притискаючи до себе одною рукою торбину з книжками, другою підняла на висоту очей кінчик нової хустини. — Такий, бачиш, голубий ...

В ту хвилину торбина з книжками висунулась з-під ліктя і впала на хідник. На всі сторони покотились кольорові олівці. Галинка присіла і, перескакуючи з місця на місце, стала збирати олівці. Олівців було багато: довгі, короткі й зовсім коротенькі, всі не вміщалися в одній руці. Тоді вона поклала на торбину зошит з малюнками і стала збирати олівці обома руками. Вітер-розбишака припав до зошита. Обернув один листок — корабель на синьому морі, обернув другий — рожевий домик з зеленим дашком, обернув третій ... Зацікавлений вітер ухопив зошит і поніс у провулок.

Галинка помітила це і враз, схопившись, побігла відбирати зшиток ...

Якраз тоді з провулка виїжджало авто, що розвозило білизну з пральні. Водій помітив дівчинку, натиснув на гальми, але було запізно ...

За хвилину зібрався гурт людей. Посеред нього лежала непритомна маленька дівчинка. Голуба хустина зсунулась їй аж на плечі, а вітер гладив легенько ясні кучері, мов просив прощення. Хтось побіг до телефона, хтось кинувся покликати матір. Над'їхало авто з червоним хрестом. Галинку поклали на ноші і перенесли до авта. Заревіла сирена, блиснуло червоне світло, і авто погналося до лікарні.

(Закінчення буде)

ДОБРИЙ „ПОМІЧНИК"

— Юрчику, чого плаче Лідуня? — питає мама свого старшого синка. — Ти, може, заподіяв їй яку кривду?

— Ні, матусю! Я хотів їй тільки помогти! Я показав їй, як треба їсти тістечко з кремом, що його вона дістала від тітки.

БАБУСИНА СВІЧЕЧКА

Було то давним-давно — ще тоді, коли в Україні не було ні залізниць, ні автомашин, ні літаків, а люди їздили кіньми та волами. А хто бідніший, той мандрував власними ногами.

Була собі старенька бабуся-вдова. Не мала ні поля, ні власної хати, мешкала в комірному, ходила на заробітки до чужих людей, тяжко працювала, на шматок хліба заробляла та й так жила.

Одного разу бабуся каже:

— Піду я в Київ, у Печерський монастир, поставлю свічечку перед образом Пречистої та й помолюся собі. Всі добрі люди ходять на прощу до Києва, то й мені треба піти поклонитися Угодникам Божим, Святим Небесним.

Заробила грудку жовтого бджоляного воску, зробила з нього малу свічечку, взяла хліба в торбинку, паличку в руки та й пішла.

А було до Києва далеченько, не один день треба мандрувати! А бабуся стара. Доки могла, то йшла й ішла, а далі зовсім із сил вибилася, ноги заболіли, сіла серед поля під вербою та й заплакала....

Аж глип — їде шляхом пані на доброму возі, баскими кіньми. Знатна, видно, якась, бо на передку візник сидить, кіньми правує. Побачила пані бабусю, торкнула візника, щоб спинив коней, та й питається:

— Чого, бабусю, плачете?

Бабуся розповіла, що не стало сили дійти до Києва поставити свічечку в святому монастирі.

— Дайте, бабусю, цю свічку — я поставлю за вас, — сказала пані. — Мені якраз дорога через Київ.

Бабуся дала свічечку, подякувала, спочила і помаленьку, не поспішаючи, пошкандибала до свого села. Сумно їй було, що не побачить Києва, не помолиться у прекрасних золотоверхих церквах, але потішала себе, що все таки її свічечка горітиме там перед святими образами.

А пані поїхала київським шляхом. Ось уже видно Дніпро, а за ним блищать на сонці золоті бані та хрести на церквах Києва і чути, як урочисто видзвонюють дзвони на вечірню. Їде вона й думає: „Як же мені показатися між людьми з такою маленькою свічечкою? Та ж усі з мене сміятимуться!"

От вона, проїжджаючи берегом Дніпра, взяла та й кинула свічечку в воду. Приїхала в місто та й звернула просто в Печерську Лавру. Накупила свічок, великих, гарних, з найкращого воску, і понесла їх перед образ Пречистої.

Аж лихо! Що поставить свічку, то вона перекинеться. Побачили це прислужники церковні, стали їй помагати — дарма... Свічки таки не стоять, все падають і падають... Вже й люди, що молилися в церкві, почали шепотіти:

— В чомусь вона, мабуть, провинилась, що Бог її жертви не приймає!

Соромно стало тій пані, дуже соромно. Аж тоді вона пригадала бабусину свічечку. Вийшла на подвір'я і сказала візникові:

— Хутко поганяй до Дніпра!

І чимскоріш поїхала туди, де кинула була свічечку в воду. Приїжджає, дивиться, а свічечка і не потонула, з водою не поплила. Стоїть собі у воді й горить ясним, тихим полум'ям.

Взяла пані свічечку з собою та знову в монастир. Вступила в церкву, а сама аж труситься... Поставила бабину свічечку перед образом Пречистої Діви — слава Тобі, Господи, свічечка стоїть! Тоді й свої свічки понаставляла перед образами. Тепер Бог прийняв її жертву.

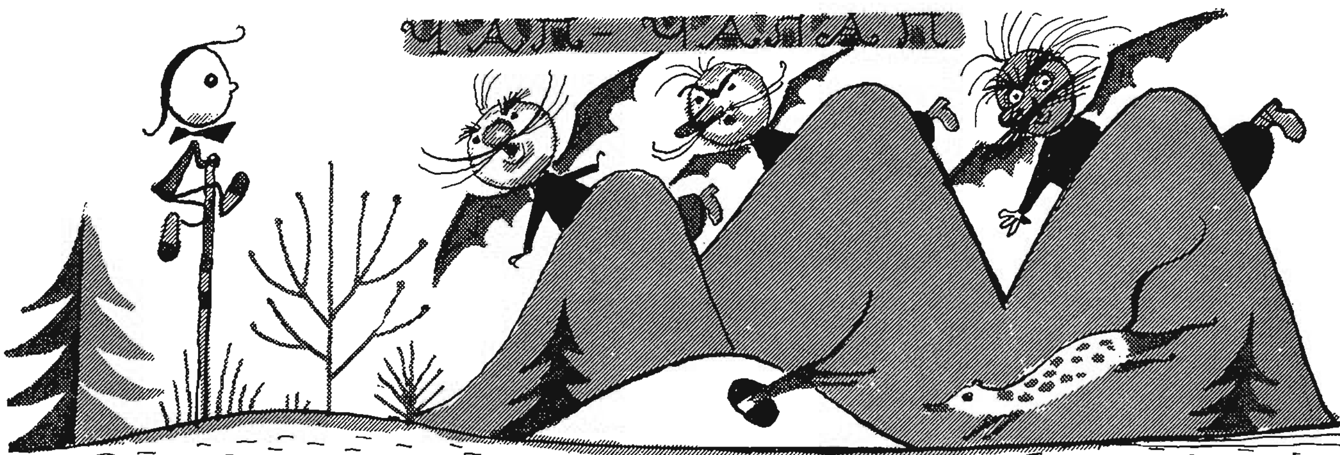
І всі люди в церкві дивом дивувалися: ясно горіли всі свічки перед образами, але найясніше між ними горіла маленька бабусина свічечка.

ЇЖАЧОК

Принесли ми з лісу їжачка
І дали напитись молочка.
Та не пив ні крапельки їжак
І на нас дивився сумно так.
Принесла йому я спілих груш,
Я гадала: їстиме чимдуж.
Я дала йому солодких слив,
Та наш гість їх їсти не схотів.
Постелили ліжко ми в кутку
І зробили постіль їжачку.
Та не спав ні трохи наш дружок,
Наш химерний, милий їжачок.
Він ходив по хаті цілу ніч,
Вранці заховався аж за піч.
Зовсім кволим став наш їжачок,
Часто він валився на бочок.
В нього стали голочки м'які,
Не кололи вже мені руки.
Братік каже: — „Згине їжачок,
Віднесім його назад в лісок!
Може в нього мама у ліску,
Сумно тут без неї їжачку".
У фартух поклала я звірка
І пішли ми знову до ліска.
Там я розгорнула фартушок,
І побіг на волю їжачок.

Алла Косовська

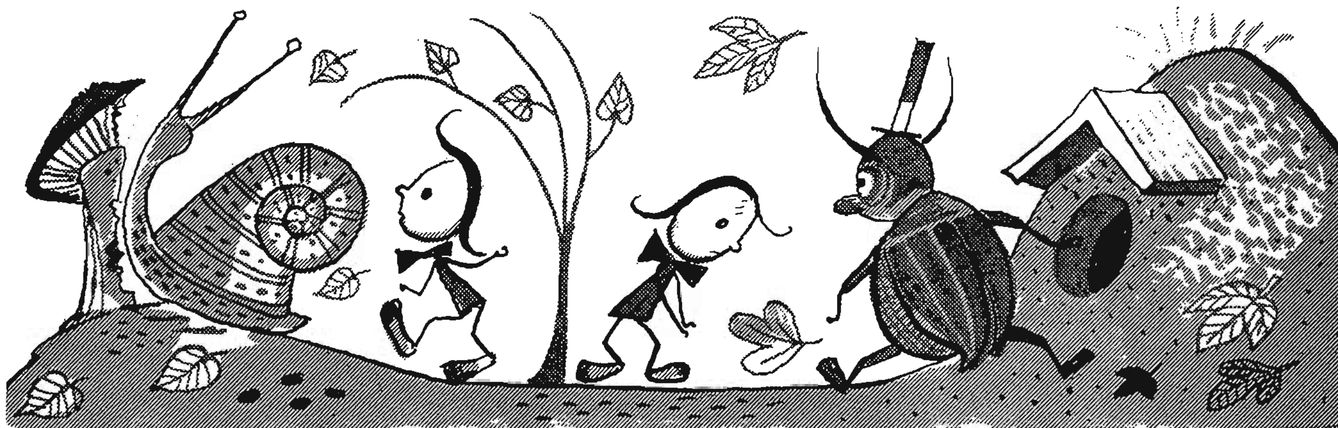




Чап-Чалап наш має звичку
Часом вилізти на тичку.
З тички видно гірки три,
А за ними — три вітри.

Перший вітер — Завівайло,
Другий вітер — Помагайло,
А той третій, Завірюха,
Як повіє — мерзнуть вуха.

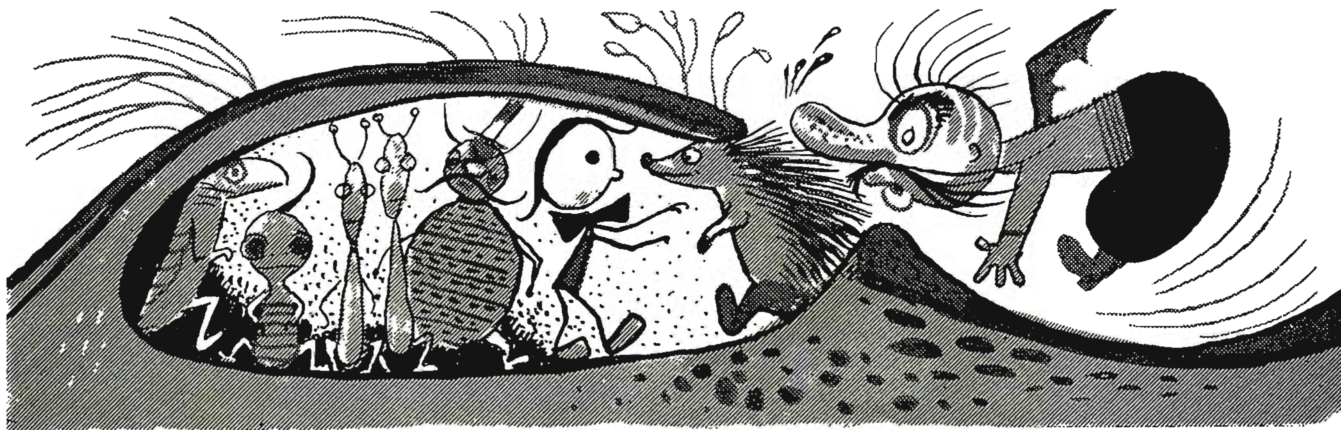
Лютий, зимний той вітрище,
Як завиє, як засвище,
То тоді парафіяни
Утікають всі до ями.



Щоб від вітру заховатись,
Чап-Чалап біжить до хати.
Де ж та хата? Як це так?
Хатку з'їв йому слимак.

Став наш Чап-Чалап, з розпуки
Заломив, нещасний, руки:
Де сховатись, перебути,
Як зачне той вітер дути?

Жук з'явився — пан Ігнатій,
До своєї просить хати:
— Тут заходьте, просто носа,
Бо велика йде загроза.



В ямці там уже сиділи:
Цвірчик, Чупчик, два Байціли,
Ще й, звинувшись у клубок,
Пан Колючка-Їжачок.

Вітер надлетів, лютує,
В ямку просто віє-дує,
Хоче хатку розвалити,
Товариство простудити.

Їжачка перепросили,
На край ямки посадили —
Пококолась Завірюха
І до ямки вже не дмуха.

ЕКО

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

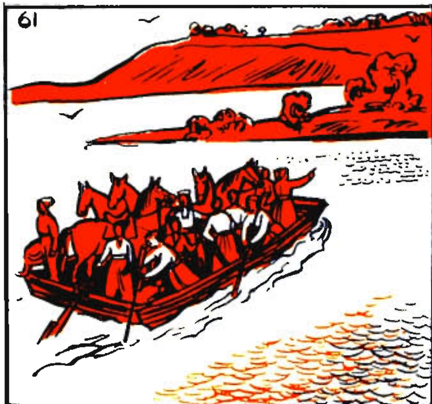
Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ V: НА ПЕРЕПРАВІ

CHAPTER V: AT THE RIVER FORD



Зібрав Богдан ватагу запорожців та й перевізся на правий берег Дніпра.

Bohdan gathered a group of the Zaporozhians and crossed over to the right bank of the Dnieper River.



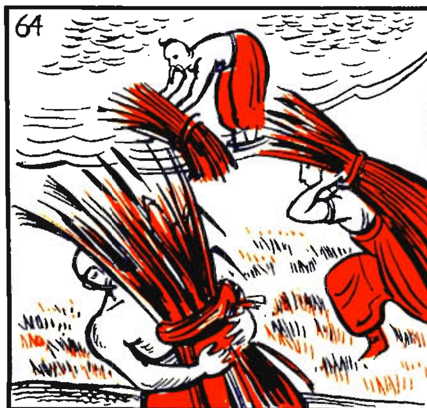
— Ось туди, козаче, татари переправляються в Україну села грабувати та людей у неволю забирати.

— Here, Kozak, is where the Tartars cross into Ukraine to plunder villages and capture slaves.



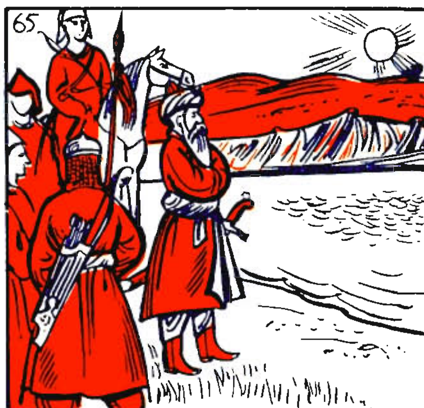
— Не пустимо татар! — сказав Богдан. Валіть, хлопці, дерева в оцю річку!

— We will not let the Tartars pass! — said Bohdan. — Boys, let's cut the timber and place it in the river!



— А тепер рубайте торішній комиш, готуйте в'язки сухого хворосту і все те прив'язуйте до гілляк!

— Now, let's cut down last year's dry reeds, prepare bundles of dry branches and attach them to logs!



— Отут присмерком переправимося! — сказав татарський начальник-бей, поглядаючи на річку.

— Here we shall cross the river after the sunset, — said Tartar commander-bey looking at the river.



Половина вояків татарського загону роздягнулися і, тримаючись за кінські хвости, попливли впоперек річки.

Half of the Tartar troops were ordered to undress, and soldiers holding on to horses tails, began swimming across the river.

(Продовження буде)
(To be continued)